

พื้นที่ต้นแบบวัคซีนใจในชุมชน

"ดักทอพลังชุมชน สาบพลังใจ คนบุงเง้สู้ภัยโควิด-19"

โดย นางรุ่งรัตน์ ทวีวงศ์
นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ

"ถักทอพลังชุมชน สาบพลังใจ คนบุงเข้สู้ภัยโควิด-19"

ตำบลหนองแสง อําเภอบางพลี จังหวัดนครนายก มีจำนวนหมู่บ้านทั้งหมด 9 หมู่บ้าน ได้ดำเนินโครงการสร้างวัคซีนใจชุมชนคนบ้านบุงเข้" จำนวน 4 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ 4 บ้านเนินหินแร่ หมู่ 5 บ้านหนองแสง หมู่ 6 บ้านสันป่าตอง และหมู่ 8 บ้านบุงเข้ใน ลักษณะทางกายภาพโดยทั่วไป อยู่บริเวณที่ราบเชิงเขาติดพื้นที่ป่า ประชาชนตั้งบ้านเรือน เป็นกลุ่มๆ ดำรงชีวิตอยู่กันแบบเรียบง่าย การคมนาคมเดินทางสัญจรค่อนข้างลำบาก ไม่มี รถโดยสาร มีประชากรทั้งสิ้น 2,268 คน เป็นเพศชาย จำนวน 1,083 คน (ร้อยละ 47.75) เพศหญิง จำนวน 1,185 คน (ร้อยละ 52.25) ส่วนใหญ่อยู่ในวัยแรงงาน จำนวน 1,086 คน ประกอบอาชีพเกษตรกรรม จำนวน 715 คน (ร้อยละ 65.83) รองลงมา คือ อาชีพรับจ้าง จำนวน 324 คน (ร้อยละ 29.83) และน้อยที่สุด คือ อาชีพรับราชการและรัฐวิสาหกิจ จำนวน 12 คน (ร้อยละ 1.10) ชุมชนคนบ้านบุงเข้ ใช้ภาษาถิ่นที่เรียกว่า ไทย-พวน ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนนี้มีประเพณีวัฒนธรรมอันดีงามในท้องถิ่นที่สืบทอดกันมา ปัจจุบันพบว่าประชาชนส่วนใหญ่ออกไปทำงานนอกหมู่บ้านมากขึ้น เนื่องจากผลผลิตทางการ เกษตรไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพ อีกทั้งครอบครัวส่วนใหญ่เป็นครอบครัวขยาย ผู้สูงอายุ เพิ่มขึ้น วัยทำงานเป็นกำลังสำคัญหลักในการหารายได้ ซึ่งเดินทางไปทำงาน ต่างจังหวัด แต่ไม่ว่าจะไปทำงานอยู่ห่างไกลเพียงใด ลูกหลานที่ทำงานต่างจังหวัดจะกลับมา หาคครอบครัวในวันหยุดและในช่วงเทศกาลสำคัญของหมู่บ้าน

ผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19

จากการระบาดของโรคโควิด-19 ประชาชนส่วนใหญ่ไม่มีงานทำ รายได้ตกต่ำ และไม่สามารถประกอบอาชีพได้เหมือนเดิม กลุ่มประชาชนดังกล่าวจึงเดินทางกลับมาทำงานที่ที่บ้าน แต่ก็ยังไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพ ส่งผลให้เกิดความเครียดสุขภาพจิต อาทิ ความเครียดจากการไม่มีรายได้ ความวิตกกังวลต่อโรคระบาด ส่วนผู้ป่วยที่ติดเชื้อโควิด-19 และกลุ่มเสี่ยงสูงถูกสังคมนตรีอย่างจริงจังเกิดความขัดแย้งภายในครอบครัว บางคนโทษตัวเอง ท้อแท้สิ้นหวัง ภาคีเครือข่ายสุขภาพชุมชนคนบ้านนงเข้ เห็นความสำคัญของการแก้ไขปัญหาลดผลกระทบจากการระบาดของโควิด-19 จึงได้หารือแนวทางแก้ไขโดยแบบมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายในชุมชนโดยใช้หลัก 4 ส 2 ไร่ 2 ใช้ ในการแก้ปัญหา ฝ่าวิกฤตปัญหาสุขภาพกาย จิต สังคม เศรษฐกิจ ไปด้วยกันแบบองค์รวม ด้วยคำที่ว่า “คนตำบลหนองแสง ไม่ทอดทิ้งกัน เราจะเดินไปด้วยกัน ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง” นั่นคือเป้าหมายในการทำงานของภาคีเครือข่ายสุขภาพชุมชนคนบ้านนงเข้

ด้านสุขภาพกาย

จำนวนผู้ป่วยมากขึ้น

การดูแลรักษาอาการเจ็บป่วย (LONG COVID)

ด้านสุขภาพจิต

ทำให้ประชาชนเกิดความเครียด วิตกกังวล เบื่อหน่าย และท้อใจ

ด้านเศรษฐกิจ

ประชาชนสูญเสียรายได้ ตกงาน

ความยากลำบากในการประกอบอาชีพ

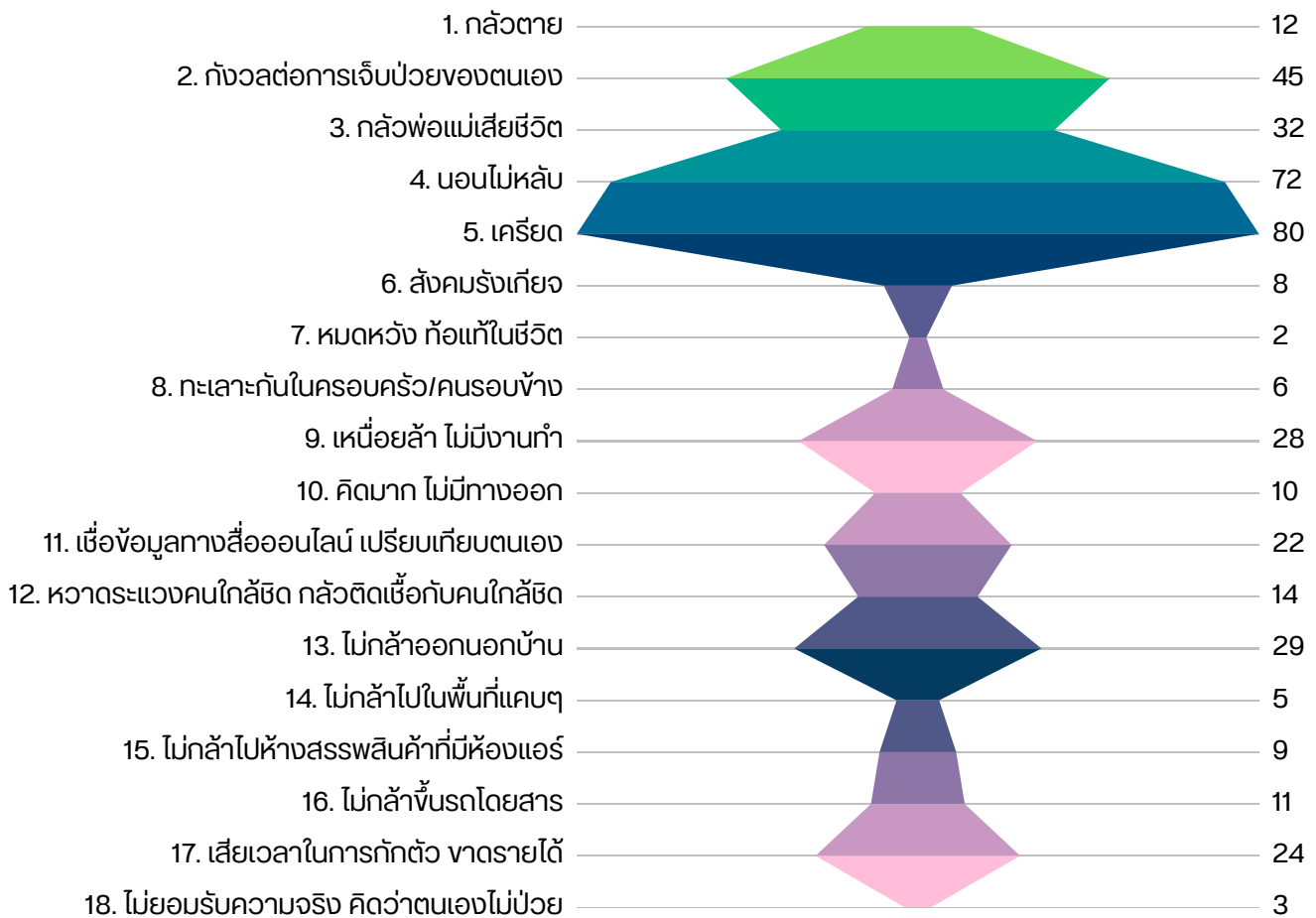
ด้านสังคม

การเดินทางลำบากมากขึ้น

ความสัมพันธ์ในครอบครัว ชุมชนห่างเหิน

ผลการทบทวนชุมชนก่อนการกำหนด

ประเด็น “โควิด - 19 ทำให้เกิดปัญหาสุขภาพจิตอย่างไรบ้าง?” โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง ประชาชน จำนวน 4 หมู่บ้าน รวมทั้งสิ้น 412 คน) สรุปดังนี้

การระบาดของโควิด-19 ในชุมชน ส่งผลต่อครอบครัวอย่างไร ?

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยที่มีการติดเชื้อ จำนวน 25 ราย ในพื้นที่ พบว่า เมื่อตนเองป่วยเป็นโรคโควิด -19 คนในครอบครัวของตนเองก็มักจะติดเชื้อตามไปด้วย ด้วยสถานที่ในการอยู่ร่วมกัน การปฏิบัติตนที่ไม่เคร่งครัดทำให้เกิดการแพร่ระบาดของ โรคโควิด- 19 ภายในครอบครัวตนเอง ซึ่งจากมาตรการการควบคุมโรคติดต่อ มีคำสั่งของหน่วยงานราชการ ห้ามมิให้ออกนอกบริเวณบ้าน 14 วัน ทำให้ขาดรายได้ ไม่มีอาหารรับประทาน และบางรายมีภาวะแทรกซ้อนต้องเข้านอนโรงพยาบาลหลายวัน ผู้สูงอายุภายในบ้านถูกทอดทิ้งอยู่ตามลำพัง และเด็กเล็กต้องให้ญาติรับไปเลี้ยงดูชั่วคราว

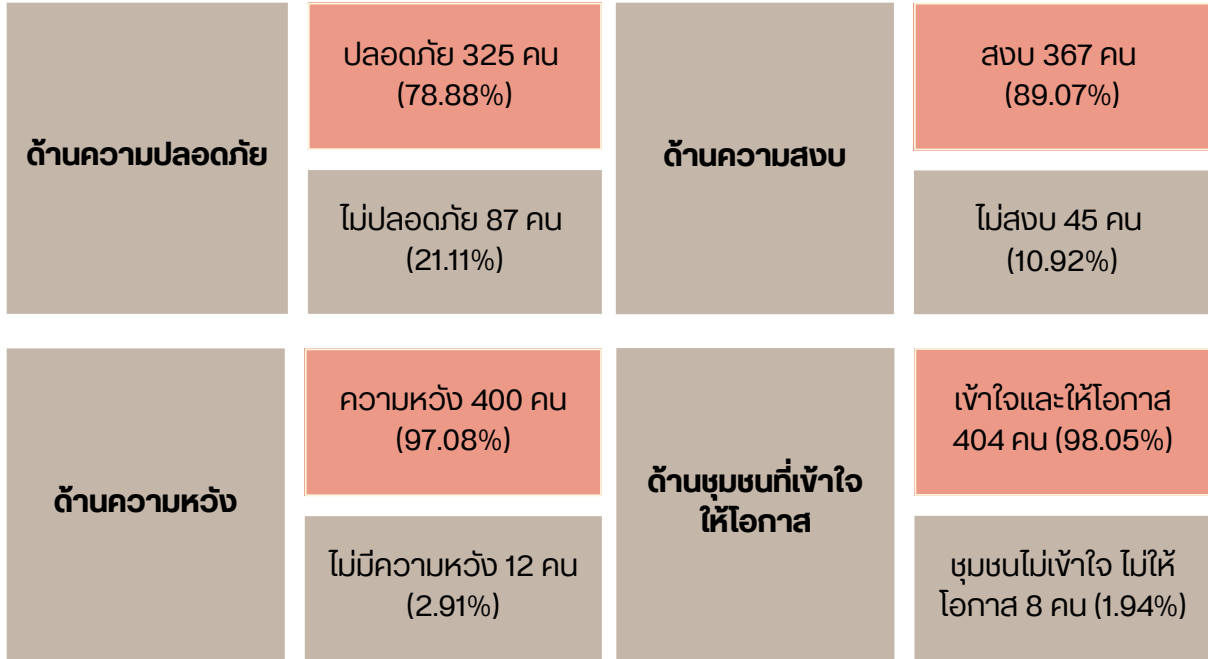

ผลการทบทวนชุมชนก่อนการกำแพ

โควิด-19 ส่งผลกระทบต่อคนในชุมชนอย่างไรบ้าง

เครือข่ายสุขภาพชุมชนคนบ้านบึงเข้ ได้นำแบบสำรวจภูมิคุ้มกันทางใจ ฉบับ พ.ศ. 2563 จำนวน 9 ข้อ มาสำรวจความคิดเห็นประชาชน จำนวน 412 คน เพื่อประเมินความความคิด ความรู้สึกของประชาชนในหมู่บ้าน ผลการสำรวจ พบว่า

ทบทวนชุมชนตามหลักการ 4 สร้าง ด้วยแบบสำรวจภูมิคุ้มกันทางใจ

ชุมชนบ้านบึงเข้ ตำบลหนองแสง อำเภอปากพลีจังหวัดนครนายก มีผลการประเมินวัคชั่นใจในชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง

ผลการทบทวนชุมชนก่อนการทำแผน

การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อนในชุมชน

จุดอ่อน

- 1.ชาวบ้านยังไม่ให้ความร่วมมือในการเข้ารับวัคซีนกับหน่วยงานของรัฐมากเท่าที่ควร
- 2.ผู้สูงอายุอยู่บ้านตามลำพังไม่มีลูกหลานพาไปฉีดยา
- 3.มีการปกปิดข้อมูลเวลาที่มีการติดเชื้อ
- 4.ชาวบ้านบางส่วนไม่ให้ความร่วมมือในการใช้มาตรการป้องกันโควิด-19

- 5.ประชาชนไม่ยอมรับวัคซีนโควิด-19
- 6.ในช่วงแรกวัคซีนมาจำกัด ประชาชนกังวลว่าจะไม่เพียงพอ
- 7.มีความกังวลของผลข้างเคียงของวัคซีนสืบเนื่องมีข่าวว่าฉีดวัคซีนแล้วตาย
- 8.ประชาชนกลัวเสียชีวิตหลังได้รับวัคซีน

- 9.ประชาชนบางกลุ่มไม่สามารถเข้าถึงข่าวสารและการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ทั้งในระดับประเทศ/จังหวัด/อำเภอ/ตำบล
- 10.ประชาชนบางส่วนมีความเชื่อว่าได้รับวัคซีนเพียง 1 เข็ม สามารถป้องกันโรคได้ สามารถถอดหน้ากากได้ ไม่ต้องป้องกัน
- 11.เทคโนโลยีมีความทันสมัยรวดเร็ว ทำให้ประชาชนได้รับข่าวสารที่เป็นความจริง และข่าวปลอม ทำให้ประชาชนเกิดความสับสนในการปฏิบัติเพื่อป้องกันโรคโควิด-19
- 12.ประชาชนมีการเคลื่อนย้ายตลอดเวลา สืบเนื่องต้องไปทำงานต่างจังหวัดและพื้นที่ข้างเคียง
- 13.มีประชาชนเข้าออกในพื้นที่ตลอดเวลา

จุดแข็ง

1. มีภาคีเครือข่ายที่เข้มแข็งและทำงานเป็นทีม
- 2.ชุมชนมีมาตรการในการป้องกันชุมชน
- 3.มีการจัดตั้งศูนย์ช่วยเหลือผู้ป่วยโควิด-19 ในตำบลหนองแสง
- 4.ภาครัฐมีแนวทางและมาตรการที่ชัดเจน ในการป้องกันและควบคุมโรคโควิด-19
- 5.ภาคีเครือข่ายมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจนในการดูแลกลุ่มผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงสูง และผู้ที่เดินทางเข้ามาในพื้นที่ สามารถควบคุมสถานการณ์โรคได้
- 6.ประชาชนส่วนใหญ่เข้ารับการจัดวัคซีนตามเกณฑ์ที่กระทรวงกำหนด
- 7.ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ การเข้าถึงแหล่งข้อมูลของวัคซีน อาการหลังได้รับวัคซีน และการปฏิบัติตัวก่อนและหลังการได้รับวัคซีน
- 8.ทีมเคลื่อนที่เร็วประจำหมู่บ้านสามารถควบคุมและแยกกักผู้ที่สงสัยป่วยและกลุ่มเสี่ยงสูงในหมู่บ้านได้

- 9.หน่วยงานในพื้นที่ เข้าการจัดวัคซีนครบตามเกณฑ์ที่กระทรวงกำหนดทุกราย
- 10.มีผู้นำชุมชนคอยเผยแพร่และตรวจสอบข่าวสารที่เป็นประโยชน์ให้แก่ประชาชน
- 11.จนท.สร เน้นย้ำมาตรการป้องกันโรคโควิด-19 ประชาคมทุกเดือน
- 12.มีการจัดทำป้ายแจ้งเตือนโรคโควิด-19 และบางหมู่บ้านที่มีการระบายนึก ป้ายประกาศปิดการเข้า-ออกหมู่บ้าน
- 13.มีการติดตามผู้ที่รับวัคซีนไม่ครบ โดยใช้หอกระจายข่าว และสื่อออนไลน์ในการประชาสัมพันธ์
- 14.ประชาชนมีความเอื้อเฟื้อกัน เช่น การนำอาหารไปวางที่หน้าบ้านให้บ้านที่มีการติดเชื้อ
- 15.ชุมชนมีสินค้า OTOP ในชุมชนที่สามารถสร้างรายได้
- 16.มีการจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับตำบลหนองแสงในการช่วยเหลือผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้ยากไร้
- 17.ผู้นำชุมชน หน่วยงานในพื้นที่ และองค์กรภาคเอกชนในพื้นที่ ประสานความร่วมมือและให้การช่วยเหลือตามภารกิจหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 18.ชุมชนมีแหล่งเรียนรู้และการจัดทำกลุ่มตำบลท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์